

Lähte Ühisgümnaasiumi arengukava 2026-2029

Lähte Ühisgümnaasium on 1959. aastal asutatud munitsipaalkool Lähte alevikus, Tartu vallas. 2026. aasta 1. jaanuari seisuga õpib koolis 545 õpilast ning asutus annab tööd kokku 91le töötajale.

➤ Meie kooli eriomased tunnused:

1. **Linnalähedane täistsüklikool ja Tartu valla ainus gümnaasium.** Meie põhikooli õpilaste arv on stabiilne ning seda ei ähvarda lähitulevikus märgatav hääbumine. Meie gümnaasium on tuttav sihtkoht ümbruskaudsete põhikoolide lõpetajatele nii oma vallas kui ka kaugemal.
2. **Eriomane looduskeskkond.** Üha tormakamaks muutuv maailmas on Lähte koolil pakkuda luksust, mida enamikel teistel koolidel pole – palju looduslikku ruumi ja avarust keset Vooremaa kuppelmaastikku; Palalinna järve ning Lähte terviseradade lähedust.
3. **Terviklik koolilinnak.** Meil on ette näidata ehtne hariduslinnak: kaks õppehoonet ja õpilaskodu, staadion ning lähedane partner spordikooli näol, lisaks valla raamatukogu.
4. **Gümnaasiumi neli õppesuunda.** Pakume põhikooli lõpetajatele Eesti koolide seas ainulaadset valikut õpingute jätkamiseks gümnaasiumis: tulevane gümnaasist saab valida tehnoloogia, spordi, meedia või looduse kallakuga õppesuuna vahel.
5. **Tihe koostöö Tartuga.** Asudes Tartu linnast vaid kümnekonna kilomeetri kaugusel, on see meie kõige lähedasem koostööpartner ja peamine sihtkoht erinevate õppekäikude- või tegevuste jaoks.
6. **Väärikas, iseloomuga kool.** Lähte kool ei püüa olla keegi, kes ta pole. Me pole ega soovigi olla eliitkool või et meid seostataks esmajärjekorras mõne kindla õppesuuna või eripäraga. Küll aga näeme igapäevaselt vaeva, et olla universaalselt hea ja tugev Eesti kool teiste heade ja tugevate Eesti koolide peres.

➤ Lähte Ühisgümnaasiumi poolt sõnastatud tuumikväärtused, millest lähtume õpilaste kasvatamisel:

- **Vaimsus** - oleme avatud, loovad ja konstruktiivsed, lähtume vaimsetest printsiipidest ning kaugematest eesmärkidest;
- **Vastutus** - suhtume vastutustundlikult ümbritsevasse inimestesse ja keskkonda, peame kinni sõlmitud kokkulepetest ja võetud kohustustest;
- **Tervis** - kanname hoolt oma vaimse ja füüsilise tervise eest, toimime nii, et ei kahjustaks teiste ega enese tervist.
- **Koostöö** - kokkulepitud eesmärkide ja põhimõtete elluviimisel teeme koostööd õpilaste, vanemate, kolleegide ja teiste huvigruppidega.

➤ **Lähte Ühisgümnaasiumi missioon on sõnastatud järgnevalt:**

„Meie missioon on luua õppekeskkond, mis võimaldab kvaliteetset, võimete- ja huvidekohast haridust ning toetab harmoonilise isiksuse arengut.“

➤ **Visioon, millest Lähte Ühisgümnaasiumi koolipere on kantud, kõlab nii:**

„Lähte Ühisgümnaasium on südika õpilase lähtepunkt tähenduslikuks eluks.“

➤ **Arengukava koostamise põhimõtted**

Taustast: arengukava koostamise protsess algas 2025. aasta suvel. Augusti lõpus Äksis Jääaja keskuses aset leidnud kooliarenduspäeval võttis kogu kollektiiv aega, et mõtiskleda järgmiste küsimuste üle:

Mida me peame hoidma? / Mille pärast tahame, et meid tuntakse? / Mille pärast peaksid õpilased ja õpetajad tahtma siia tulla?

Millest me peaksime loobuma? / Mis on meil ajale jalgu jäänud? / Mis takistab meil olemast see, kes me tahaksime olla?

Mis on meie põhimõttelised hoiakud sõlmküsimustes? Näiteks:

Õppijakeskne vs õpetajakeskne kool;

Nutitelefoniid ja nutihügieen: ranged vs leebed;

Tehisintellekt: pioneerid vs ettevaatlikud;

Programmides osalemine: võimalikult palju vs valime konkreetseid;

Meie identiteet: meediasuunaga kooli? Spordikool? Universaalselt hea kool?

Nende arutelude tulemusena mõlgutatud mõtted said peamiseks toormaterjaliks, mille põhjal järgmise nelja aasta arengusuunad ja tähtsaimad sihid sõnastada. Kasuks tuli hiljuti läbitud Tallinna Ülikooli koolitus, kus pühendati eraldi teemaplokk arengukavadele ning tutvustati teiste koolide näiteid. Märkimisväärne osa sügisest kuluski teiste koolide arengukavade analüüsimisele, et tutvuda erinevate lähenemistega ning otsida inspiratsiooni.

Arengukava lõpptähtajaks sai valitud aasta 2029 põhjusel, et teadaolevalt võimalikud juurdeehitused koolile enne seda tähtsust ei tule. See asjaolu jätab tulevikus ruumi sõnastada järgmine arengukava juba lähtudes võimalikest suurematest muudatustest kooli füüsilises ruumis.

Kõik läbi seeditud mõtted said kollektiivile tutvustatud 2. jaanuaril 2026, misjärel oli töötajatel nädal aega, et avaldada arvamust ja anda tagasisidet arengukava mustandi kohta. Erinevalt mõnest teisest koolist sai tehtud teadlik valik vältida arengukavas subjektiivsete küsitluste mõõdikutele tuginevaid arengusihte. Näiteks on selle arengukava raames loobutud teadlikult mõne kindla numbrilise skaala abil mõõdetud rahulolu sihttaseme seadmisest eesmärgiks.

Meie kindla veendumuse kohaselt on seesugused mõõdikud küll informatiivsed, kuid liialt subjektiivsed ja lugematust arvust teguritest sõltuvad, et nende põhjal hinnata terve kooli aastatepikkust tööd. Lisaks on see kooskõlas ka kooli visiooniga, kus on teadlikult kasutatud

mõistet „täenduslikkus“, mitte aga „õnnelikkus“ või mõnd muud omadust. Nimelt on tõendeid, et subjektiivse hetke rahulolu hindamine on palju ajutisema loomuga tõend kui elu tähenduslikkuse tajumine, mida on aga keerulisem jooksvalt mõõta.¹

Või teine näide. On koole, kes on seadnud arengukava eesmärgina õpilaste summaarse puudunud tundide arvu vähenemise vaadeldava perioodi lõpuks. Leidsime taaskord, et sedalaadi eesmärgid on liialt sõltuvad meist olenematutest teguritest, et neid omaenda arengukava sihiteadliku eesmärgina sõnastada.

Et arengukava oleks ka päriselt sisukas ega upuks raskesti hinnatavate või pealiskaudsete eesmärkide paljusesse, võtsime eesmärgiks hoida oma 2026-2029 arengukava eesmärkide arv umbes 10 piires. Ning olles sellele komplektile peale vaadanud, sündis otsus jaotada need eesmärgid kaheks teemaplokiks, millest esimene keskendub sellele, mis on juba tehtud hästi ja millest kavatsime iga hinna eest kinni hoida, teine aga konkreetsetele muutustele, mida soovime koolis ellu viia.

Sihiseade nr 1: *Hoida seda, mis on kallid*

Alaeesmärk 1.1

- ✓ **Meie identiteediks ja sihiks on olla universaalselt hea kool.** Me ei soovi olla tuntud kui spordikool. Või meediakool. Või see kool, kus osad gümnaasistid saavad tasuta juhilube. Veel vähem tahame olla tuntud, kui kool (gümnaasium), kuhu saab minna siis, kui kuhugi mujale ei pääse. Meie eesmärk on ka aastal 2029 olla hea kool selle kõige laiemas mõttes. Õppesuunad on meile eriomased, kuid me ei soovi end identifitseerida neist ühegi kaudu eraldi.

Alaeesmärk 1.2

- ✓ **Meie õppesuunad jäävad, kuid vajavad hoolt ja armastust.** Gümnaasiumi aste on meile mõistagi ülioluline ning samavõrra on ka gümnaasiumi õppesuunad. Meie võimuses pole pakkuda nii palju erinevaid valikaineid, kui linnakoolid, kuid see pole tingimata probleem. Meie ülesanne on viimistleda oma õppekallakud viisil, et iga gümnaasist teaks, missuguse õppeainete paketi ta vastavalt oma valitud suunale saab. **Tehnoloogiasuund** on seni kandidaatide taset silmas pidades kõige kindlalt seisus. Küll aga peame tööd tegema selle nimel, et tasuta juhilubade tegemine poleks selle suuna peamine väärtus ja tõmbenumber. **Spordisuund** on varustatud väga heade võimalustega, kuid peame olema hoolsad õpilaste valikul ning peame end ka rohkem nähtavaks tegema, et heade sportlike eeldustega noored Lähte üles leiaksid. Tuleb ka otsida võimalusi spordisuunda veelgi avardada, näiteks spordikohtuniku kursuse õppekavva sisse toomise näol. **Meediasuuna** peamised õpiväljundid – televisioon ja ajaleht – on koolimeedia maastikul vägagi kvaliteetsed. Küll aga tuleb meil teha tööd selle nimel, et meile tuleks õppima motiveeritud õpilased ja et meie hea meediatöö oleks ka mujal Eestis paremini nähtav. Tegemist pole minevikujäänuki, vaid otse vastupidi, tulevikusuunaga, mille olulisus üha kasvab. Läbi Meediõpetajate Liidu tegemiste, kelle hulka kuuluvad ka meie õpetajad, loodame edaspidi võimalusele teha koostööd ka suurte meediamajadega, kes on koolimeediale silma peale pannud. **Loodussuund** on

¹ <https://link.springer.com/article/10.1007/s12144-022-04031-9>

kõigi õppesuundade seas pesamuna ning ta vajab erilist hoolitsust, et tema iseloom ja eripära lõplikult välja kujuneksid. Kindlasti peab jätkuma koostöö Maaülikooliga, aga aastaks 2029 tuleb oma haaret kindlasti ka laiendada.

Alaeesmärk 1.3

- ✓ **Oleme kool, mis seisab hea nutihügieeni eest.** Digivahendite ülemäärane kasutus ja sõltuvuse suurenemine kõikides ühiskonna vanusegruppides on teada-tuntud mure. Suhtumine digivahendite lubatavusse on küsimus, mil on kombeks inimesi leeridesse jagada. Lähte Ühisgümnaasium on hoidnud selles küsimuses rangemat joont kui nii mõnigi teine kool ja me jääme endale selles küsimuses kindlaks. Koolil on igakülgne õigus öelda, et meie majja sisendes tuleb keskenduda õppimisele ja et nutivahendid on suured tähelepanuröövlid, nõuame meie koolis, et päevasel ajal neid kasutada ei tohi. Kuid lähtume juhtmõttest, et isiklik digivahend ja selle piiranguteta kasutamine pole mitte digipädevuste arendaja, vaid hoopis selle takistaja. Me tugineme oma otsuses tagasisidele nii praeguste vanemate kui kooli vilistlaste poolt, kes on andnud meie nutipoliitikale heakskiidu.

Alaeesmärk 1.4

- ✓ **Lähte Ühisgümnaasium peab olema hea töökeskkond kõigile töötajatele.** Üks, mida tuuakse esile Lähte koolis töötamise eelisena, on head kolleegid ja mõnus seltskond. See peab nii jääma ka aastal 2029, kuid see pole iseenesest mõistetav ega juhuse tõttu tekkinud ilming. Vajame täpsemaid reegleid, mis suudaksid ausalt premeerida neid, kes panustavad koolielusse rohkem. Ning peame edasi pingutama selle nimel, et ruumilistest piirangutest hoolimata kogu kollektiiv kokku tuua nii, et *meie*-tunne säiliks ja õilmitseks.

Alaeesmärk 1.5

- ✓ **Oleme kool, kes valib teadlikult ja rahulikult, millega kaasa läheb.** Lähte Ühisgümnaasium ei soovi olla see kool, mis paneb end kirja nii paljudesse hariduslikesse programmidesse ja ettevõtmistesse kui võimalik, et lihtsalt näidata, kui paljude erinevate moevooludega me kaasas käime, ilma et sisuliselt selles segapudrus midagi tehtud saaks. Arutat tõmblemist ja ülepeakaela kõigega korruga rahmeldamist on meie hariduselus niigi tarbetult palju. Meie eesmärk on teha valikuid mitte valikute tegemise pärast, vaid lähtudes omaenese vajadustest ja suutlikkusest. Oleme küll olnud osaline Liikuma Kutsuva Kooli programmis, kuid praktikas on see liikmesus olnud juba mõnda aega varjusurmas, kuna aktiivselt me programmi ametlikes tegevustes osalenud pole. Võib-olla töötab paremini, kui oleme liikuma kutsuv kool omaenda tingimustel? Kõige uuemast initsiatiivist ehk TI-hüppest osa võtmiseks oleme enda seast leidnud innukad õpetajad, kes päriselt tahavad seda teha. Ja ehk võikski see nõnda välja näha. Samuti oleme uhked oma „Sport koolis“-projekti üle, mis on meie tingimustes ennast veenvalt tõestanud.

Sihiseade nr 2: *Minu unistuste kool 2029*

Alaeesmärk 2.1

- ✓ **Aktiivse ja toimiva vilistlaskogu loomine.** Lähte Ühisgümnaasiumil on silmapaistev hulk vilistlasi, kelle seas leidub kindlasti palju neid, kellele läheb oma kooli käekäik korda siamaani. Hetkel aga puudub koolil süsteemne ülevaade oma vilistlaste käekäigust, millest on väga kahju. Oleme veendunud, et vilistlaste üles otsimisest ja kaasamisest on võita palju, kuid kaotada mitte midagi. Vilistlased moodustavad nn laiendatud koolipere, kelle oskuslikul kaasamisel saame nende teadmisi ja elukogemust nii kooli kui ka laiemalt Lähte kogukonna hüvanguks ära kasutada. **Eesmärk on omada aastaks 2029 üha täienevat vilistlaste (nii 9. kui ka 12. klassi lõpetanute) andmebaasi ning töötavat ja aktiivset vilistlaskogu, millel on oma kindel vastutaja ja eestvedaja.**

Alaeesmärk 2.2

- ✓ **HEV-süsteemi areng.** Hariduslike erivajadustega laste osakaal kasvab aasta aastalt ning nendega tegelemisse tuleb panustada üha rohkem aega ja ressursi. Küsimus, millele peame suutma hiljemalt aastal 2029 ammendavalt vastata, on: kas oleme teinud omalt poolt kõik võimaliku, et HEV-õpilasi võimetekohaselt õpetada? Praegu me seda öelda ei saa. **Eesmärk on hallata aastal 2029 sujuvat ja läbipaistvat süsteemi sellest, kuidas iga HEV-õpilane Lähte koolis endale vastavaid toetusmeetmeid saab ning mida me olude sunnil anda ei suuda. Eesmärk on avada aastaks 2029 ka vähemalt üks uus väikeklass II kooliastmes, tagamaks õpilastele parimad toevõimalused.**

Alaeesmärk 2.3

- ✓ **Töötajate heaolu tagamine (sh motivatsioonipaketid).** Õpetajaid on juba praegu vähe ning olukorras, kus rahvastik vananeb ning uued pealetulevad põlvkonnad on väiksed, ei ole näha selle trendi muutumist. Miks peaks õpetaja tahtma tulla just Lähtele? Lähte Ühisgümnaasiumi vastsemad õpetajad ja töötajad on seni kiitnud sõbralikku vastuvõttu, kuid kas sellest piisab ka tulevikus? Hea töötaja on suurim võimalik väärtus ning teda tuleb seetõttu kohelda nõudlikult, kuid samal ajal heasoovlikult ja toetavalt. Üks meede mõistmaks, mis on töötajate silmis hästi ja mis mitte, on jätkata vestluste pidamist nende töötajatega, kes on otsustanud lahkuda. On vaja edasi arendada töötajate motiveerimise kava ning tagada, et meil oleks midagi seesugust, mis tõmbaks ja hoiaks häid töötajaid Lähtel. Juba praegu on meie töötajatel võimalik kasutada suurepäraseid sportimisvõimalusi spordikooli juures. Aga ehk on võimalusi veel, kas siis näiteks tubli töö eest lisa puhkepäevadega premeerimine, Stebby platvormi läbi töötajate tervise- ja sporditeenuste kompenseerimine või midagi muud. **Eesmärk aastaks 2029 on, et töökohaga seotud (füüsilisi, sotsiaalseid materiaalseid) tegureid toodaks lahkumise peapõhjuseks mitte rohkem kui 10% töökohta vahetanud töötajate puhul.**

Alaeesmärk 2.4

- ✓ **Õpilasesinduse nähtavuse suurendamine.** Õpilasesindus võib teha kooli ja ka kogukonna heaks uskumatult palju, kui vaid oleks eestvedamist. Hetkel on Lähte

kooli õpilasesindus koolielus alaesindatud ning mis jääb puudu õpilaste initsiatiivis, seda peab korvama huvijuht. Ometi ei peaks see nii olema. Õpilasesindus peab mõistma oma rolli paremini ja nägema selles võimalust, mitte tüütut kohustust. Seda kõike annab muuta kultuuri ja hoiakute muutmisega, mis võib küll käia aeglaselt, ent on siiski võimalik. **Eesmärk on, et aastaks 2029 on Lähte koolil ette näidata mitu aastat aktiivset õpilaesinduse tegutsemist ning et õpilasesindus on ka koolipere silmis nähtaval kohal ja tegus.** Viimase mõõtmiseks on plaanis kasutada küsimustikke nii õpetajate kui õpilaste seas.

Alaeesmärk 2.5

- ✓ **Koostöö ettevõtete ja teiste koolidega.** Teeme juba praegu igati viljakat koostööd nii Eesti Maaülikooli, Jääaja keskuse kui ka Tartu Tervishoiu Kõrgkooliga. Kuid selleks, et püsida pildil ning pakkuda võimalikult kõrgel tasemel haridust, saame kasu lõigata ka tipptasemel erialateadmistest, mida pakuvad meile lähedal asuvad asutused. Vestlustest õpetajatega on läbi käinud muuhulgas järgmised nimed: Eesti Rahva Muuseum, TÜ Akadeemiline Spordiklubi, Tartu Postimees, Luua Metsanduskool. Ja rääkimata veel kõigist oma valla koolidest, kellega läbikäimist suurendada, aga miks mitte ka suunata pilku väljapoole maakonna piire, näiteks Jõgevamaa Gümnaasiumi suunas. **Eesmärk aastaks 2029 on omada kokkuleppeid vähemalt kahe uue koostööpartneriga, kes aitaksid meie kohalikku hariduselu rikastada.**

Alaeesmärk 2.6

- ✓ **Kooli füüsilise keskkonna ajakohastamine.** Raha betooni valamisest on saanud vaata et sõimuväljend, kuid päris ilma ruumi ja vahenditeta ka ei saa. **Eesmärk on aastaks 2029 uuendada võimalikult paljude värskendust vajavate õppeklasside mööblit ja sisustust (sh tahvleid), tagada võimalikult paljudes, aga eriti kriitilistes klassides kvaliteetne õhukonditsioneer, teha ära terve õpilaskodu ulatuses sanitaartöid ja sisustada koridorid ja ootealad mööbli või muude sisustuselementidega. Lisaks on eesmärk kaasajastada kooli staadion, paigaldada aulasse kaasaegne valgustus ning remontida WC-d kogu koolis. Eesmärk on aastaks 2029 paigaldada sööklasse toidulett, et tagada õpilastele nõutud söömise aeg.**

Alaeesmärk 2.7

- ✓ **Erasmuse projekti taaskäivitamine.** Õpiränne ja Erasmus+ programm pole Lähte Ühisgümnaasiumi õpilaste jaoks midagi seninägematut. Kuid koos koroonaajaga on õpilasvahetused Lähtel soiku jäänud ning siin on taas üks näide programmist, mille liikmesus on Lähtel varjusurma vajanud. Siiski, vajadust see võimalus taas elustada tunnetavad eelkõige paljud õpetajad. **Eesmärk on, et aastaks 2029 on Erasmuse programmil Lähte koolis taas initsiatiivikas eestvedaja ning et me oleme olnud nii ise võõrustajaks mõnele välisõpilasele kui ka saatnud oma õpilasi välismaale kogemusi saama.**